

og jeg saa derfor med stor Tilfredshed, at det konservative Folkeparti forlangte Valutaudvalget sammenkaldt til Drøftelse af denne Sag. Hvad var Rigsdagens Opfattelse paa det Tidspunkt, da man var omkring 80? Ja, det fremgaar af de Udtalelser, som blev fremsat fra alle Sider ved den Forhandling, der fandt Sted ved den af mig tidligere omtalte Lejlighed. Erhvervenes Repræsentanter kom til Stede i Valutaudvalget og gav alle Udtryk for deres Bekymring over, at Stigningen have været saa meget hastigere, end man havde forudset, og ærede Medlemmer af dette Ting tog Ordet og fremstillede de onde Virkninger af, at Kursen var steget saa hurtigt. Derfor søgte man og fik ogsaa Nationalbankens Tilsagn om, at man vilde sætte alt ind paa at holde Kursen omkring 80. Og indenfor Udvalget sagde man til Nationalbanken: den Diskontopolitik, du fører, er nu ikke længere et Middel til at hindre Kronens Fald, den virker som et Middel til at fremme Kronens yderligere Stigning.

Derfor opfordrede Rigsdagen indtrængende Nationalbanken til at nedsætte Diskontoen, og med den Opfattelse forlod vi saa i Sommersamlingen Rigsdagsbygningen, at nu forelaa der et Tilsagn fra Nationalbanken om at holde Kursen omkring 80, til vi mødtes igen her i Salen i Oktober. Og Nationalbanken kendte et af de Midler, Rigsdagen mente anvendeligt til dette Formaaels Opnaaelse. Men hvad skete? I Juli opfordrede vi Nationalbanken hertil, men fra Juli til August steg Kronen op over 90, og først da den var naaet op over 90, nedsatte Nationalbanken den 25. August sin Diskonto fra 7 til 6 og ret kort efter, den 8. September, til 5½. Denne Diskontoneedsættelse kom for sent til at bevare status quo omkring 80, som var Rigsdagens udtalte Ønske, den har højest kun kunnet virke til, at Kronen ikke naaede op til omkring 97.

Hvis nu hele denne Politik havde været Udtryk for Nationalbankens Villie, en Villie, der stod i Pagt med det af Nationalbanken saa ofte udtalte Ønske om at naa Pariteten, havde denne Politik indeholdt et Tillids- og Løftebrud overfor Rigsdagen; men saadan er det ganske sikkert ikke. En Række Forhold stimulerede Kronens hurtige Stigning, Forsigtighed i Forretningsverdenens Dispositioner, idet den langsomt formindskede sine store Varebeholdninger, derefter den langvarige Arbejdsstandsning, som formindskede Indførsel af Raavarer og ogsaa af Forbrugsvarer; endvidere den gode Høst, der for-

mindskede Indførelsen af Raavarer og endelig, da saaledes forskellige Ting medvirkede til Kronens Opgang, tillige en stærkere og stærkere Spekulation i at tage en sikker Gevinst hjem, en Spekulation, der dels havde taget Form af direkte Spekulation, dels taget Form af Anbringelse af udenlandske Værdier her i Landet i den Forventning, at de ikke blot skulde afkaste almindelig Rente ved at være her, men tillige skaffe den Fortjeneste, der fremkom ved Kronens Stigning, mens de fremmede Værdier stod her i Landet.

Hvis man vil vide, hvorledes det, der er foregaaet, fra vi vedtog Loven, og indtil det Øjeblik, hvor vi nu befinder os, bedømmes i Udlandet, skal jeg tillade mig at læse op, hvad Professor Gustav Cassel fornylig, den 21. Oktober 1925, skrev i „Svenska Dagbladet“ om den danske Valutapolitik. Efter at han har skildret, hvad der er foregaaet, siger han: „Paa visse Hold har man villet betragte denne Omvæltning som en storartet Fremgang, men i Virkeligheden betyder den, at Landets Valuta paa en uforvarselig Maade er blevet udsat for fremmede Kræfters Spil, og at det Valutaprogram, hvorom Nationen i Januar enedes, helt og holdent er brudt sammen. Det voldsomme Præfald har naturligvis i Forening med det omtrent lige saa stærke Kursfald paa de udenlandske Guldvalutaer voldt det danske Næringsliv overordentlig store Vanskeligheder. Vanskeligheder, hvis virkelige Omfang neppe endnu er blevet fuldt klart. En Mængde ellers sunde Foretagender maa falde omkuld, Fartøjer maa lægges op, Produktioner maa indstilles, Arbejderne bliver uden Sysselsættelse, og en Masse private Formuer ødelægges, blot fordi Kræfter, over hvilke Landets Valutaledelse ikke har været Herre, er kommet til at faa den bestemmende Indflydelse over Valutaens Skæbne. Aldrig nogen Sinds har en Valutapolitik saa aabenbart demonstreret sin Mangel paa Evne til at beholde Kontrollen over Valutaen i sine egne Hænder. Danmark har i 1925 ikke haft den Valuta, som en klart formet national Villie ønskede, at Landet skulde have, men en Valuta, der har drevet for Vind og Vove og er blevet Offer for Indflydelser helt og holdent udenfor den nationale Valutaledelses Kontrol“.

Det er Professor Cassels Skildring af, hvorledes Nationalbanken har forvaltet den Valutalov, som Rigsdagen gav den. Jeg fremhæver dette, fordi man har citeret en anden svensk Nationaløkonom, nu knyttet